

Leder

Aktiviteten i bygge- og anlægsbranchen har været høj i de forgangne år, og den toppede i 2021.

Årets analyse er baseret på regnskabstal for 2021. COVID-19-krisen er overstået, og effekten blev begrænset for bygge- og anlægsbranchen i første omgang. COVID-19-krisen har dog været medvirkende til de væsentlige prisstigninger for byggematerialer.

Den gennemsnitlige overskudsgrad for den samlede branche er 5,8%, hvilket er en stigning fra 2020, hvor overskudsgraden udgjorde 5,4%.

Det gennemsnitlige primære resultat pr. ansat er steget fra 95 t.kr. i 2020 til 105 t.kr. 2021. Den gennemsnitlige soliditetsgrad er dog faldet fra 33% i 2020 til 31% i 2021. 89% af virksomhederne i bygge- og anlægsbranchen havde overskud i 2021, hvilket er på niveau med 2020.

Anlægsentreprenørernes indtjening er steget fra 60 t.kr. i 2020 til 111 t.kr. i 2021, hvilket er positivt, og anlægsentreprenørerne er således ikke længere den underbranche, der har den laveste indtjening, hvilket er malerne med 61 t.kr. pr. ansat i 2021.

Byggeentreprenørerne er de bedst indtjenende med et primært resultat pr. ansat på 158 t.kr., hvilket er en stigning i forhold til 2020, hvor det primære resultat pr. ansat for byggeentreprenørerne udgjorde 148 t.kr.

Næsten 40% af den globale CO₂-udledning kommer fra bygge- og anlægsbranchen, hvilket gør bygge- og anlægsbranchen til en af de største klimasyndere, særligt på grund af den energi og de byggematerialer der anvendes. EU har foreslået nye krav til virksomheders bæredygtighedsrapportering, som forventes at træde i kraft fra 2024. Det store spørgsmål er derfor ikke kun, hvad den enkelte virksomhed i bygge- og anlægsbranchen kan gøre for at mindske virksomhedens CO₂-udledning, men også hvordan man kommer i gang med at rapportere bæredygtighed. Vi har medtaget et bud på, hvordan man kan komme i gang med arbejdet.

Den kommende tid ser udfordrende ud for virksomhederne i bygge- og anlægsbranchen. Aktiviteten var på et meget højt niveau i 2021, men mod slutningen af 2021 vendte udviklingen. Stigningen i boligpriserne toppede i 2021 og priserne på lønninger og materialer begyndte for alvor at stige fra midten af 2021. I 2022 tog udviklingen yderligere fart med stigende energipriser i forbindelse med udbruddet af krigen i Ukraine, den høje inflation, rentestigninger og nedgang i forbrugertilliden. Det er vanskeligt at bevare optimismen for det kommende år.

Bygge- og anlægsbranchen - generelt

Aktiviteten i bygge- og anlægsbranchen har fortsat været høj i 2021, men udviklingen er for alvor vendt i 2022. Indtjeningen er i 2021 endnu en gang steget i forhold til 2020.

Indtjeningen pr. medarbejder er stigende

Indtjeningen hos virksomhederne i bygge- og anlægsbranchen udgør i 2021 i gennemsnit 105 t.kr., hvilket er en stigning fra 95 t.kr. i 2020. Det er virksomhederne med 26-50 ansatte og 100+ ansatte, der oplever den største fremgang. Der har været stigende materialepriser og lønomkostninger i 2021, men samtidig har den høje aktivitet indenfor nye boliger, projektsalg og den høje aktivitet på renoveringsmarkedet givet en højere indtjening. Virksomhederne med 26-50 ansatte og 100+ ansatte har oplevet den største stigning i indtjeningen pr. ansat med en indtjening på henholdsvis 118 t.kr. pr. ansat og 111 t.kr. pr. ansat. Dette skyldes den høje aktivitet, og bl.a. en bedre kapacitetsudnyttelse for de største.

Byggeentreprenørerne har den højeste indtjening pr. ansat med 158 t.kr. pr. ansat i 2021. Udviklingen skal ses i den sammenhæng, at indtjeningen pr. ansat udgjorde 83 t.kr. pr. ansat i 2018, 117 t.kr. i 2019 og 148 t.kr. i 2020. Den høje indtjening pr. ansat kan primært henføres til projektsalg samt at indtjening på underleverandører giver en højere indtjening pr. ansat end normalt.

Anlægsentreprenørernes indtjening pr. ansat er steget fra 60 t.kr. i 2020 til 111 t.kr. i 2021, og er dermed ikke længere den underbranche med den laveste gennemsnitlige indtjening, men nu den med anden højeste indtjening pr. ansat. De sidste fire år har været svære for anlægsentreprenørerne, hvor der i perioder har manglet store opgaver, hvorfor indtjeningen har været under pres i en længere periode.

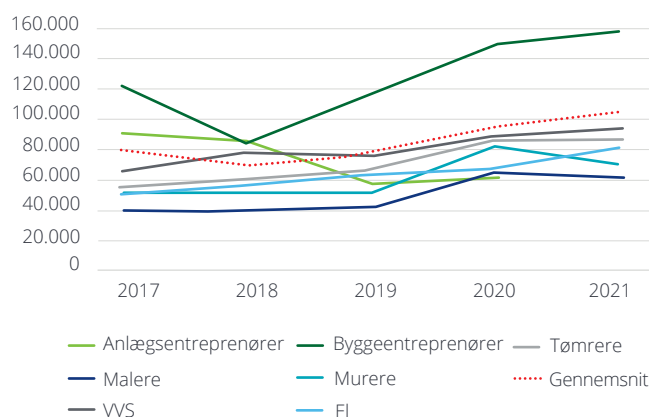
For malerne, murerne og tømrerne er det primære resultat pr. ansat faldet i 2021 i forhold til 2020.

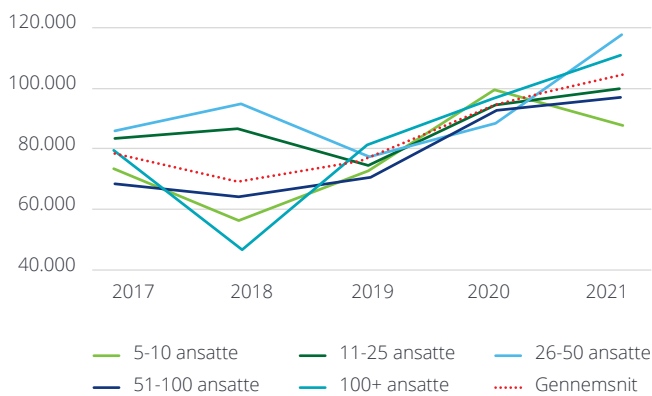
Indtjeningen pr. ansat er i 2021 højest i Region Hovedstaden, som med en gennemsnitlig indtjening på 120 t.kr. pr. ansat ligger langt over den gennemsnitlige indtjening og indtjeningen i de øvrige regioner. Dette skyldes, at der ligger nogle særdeles

velindtjenende byggeentreprenører i Region Hovedstaden med mange developerprojekter. Region Sjælland har det laveste primære resultat pr. ansat, hvor indtjeningen udgør 92 t.kr. pr. ansat i 2021, hvilket er betydeligt under den gennemsnitlige indtjening.

Indtjeningen har udviklet sig godt i forhold til de senere år, siden udviklingen vendte i 2019. Konkurrencen er fortsat hård i bygge- og anlægsbranchen på trods af den høje aktivitet, og der er i løbet af 2021 sket en væsentlig stigning i lønningerne og i materialepriserne. Derudover opleves der mangel på materialer i flere dele af bygge- og anlægsbranchen fra betonelementer, flamingoplader, varmpumper, maskiner, værktøj mv.

Primært resultat pr. ansat

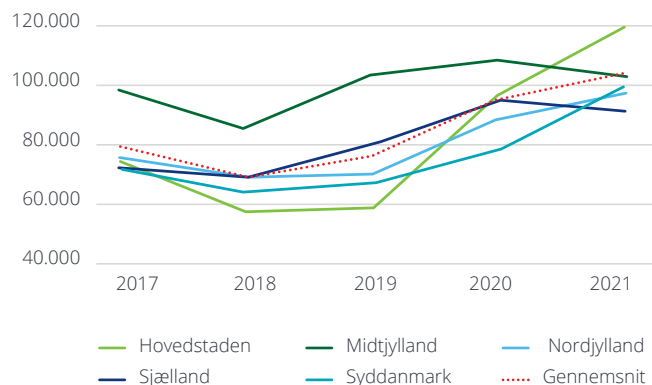
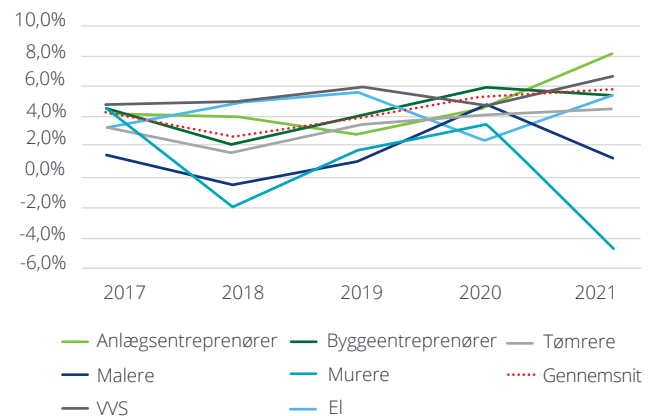
Primært resultat pr. ansat - virksomhedsstørrelse

Overskudsgraden udgør 5,8% i 2021, hvilket er en stigning fra 5,4% i 2020. Det er tilfredsstillende for bygge- og anlægsbranchen, at overskudsgraden igen overstiger "de magiske" 5%. Den høje aktivitet burde have medført en endnu højere

overskudsgrad, men der opleves et væsentligt pres på priserne fra lønninger og materialer, der vil udfordre overskudsgraden i branchen i de kommende år.

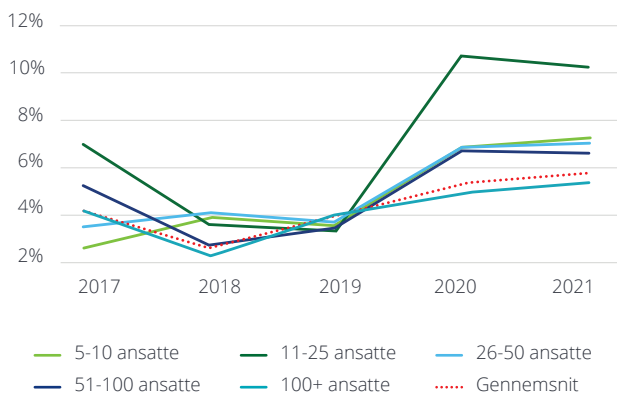
De fleste underbrancher har oplevet en positiv udvikling i overskudsgraden fra 2020 til 2021, dog undtaget malerne, murerne og bygningsentreprenørerne, hvilket primært skyldes lønudviklingen. Malernes overskudsgrad er faldet fra 4,8% til 1,3% i 2021. Murerens overskudsgrad er faldet fra 3,6% i 2020 til -4,6% i 2021. Specielt anlægsentreprenørerne skiller sig ud med en stigning i overskudsgraden fra 4,6% i 2020 til 8,2% i 2021, og er den underbranche, der har den højeste overskudsgrad.

Samlet set er indtjeningen i bygge- og anlægsbranchen fortsat lav, uanset om man måler på det primære resultat pr. ansat eller på overskudsgraden. Virksomhederne i Region Midtjylland har lavere overskudsgrader end i resten af landet. Historisk har det været Region Hovedstaden, der har haft den laveste indtjening.

Primært resultat pr. ansat (gns.) - region**Overskudsgrad (resultat før skat)**

Antallet af virksomheder, der oplyser omsætning i deres offentligt tilgængelige årsrapporter, er begrænset, hvorfor grafer for overskudsgrader ikke er baseret på samme omfattende datagrundlag som de øvrige grafer i analysen. Malerne og murerne indgår alene i gennemsnitstallet, da der er et begrænset antal virksomheder i disse underbrancher, der oplyser omsætningen.

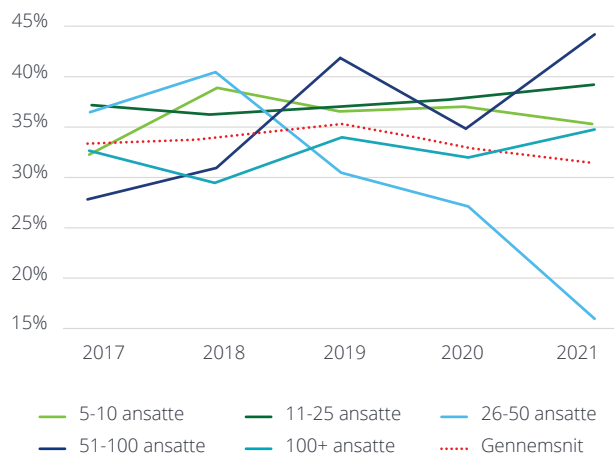
Overskudsgrad (resultat før skat)

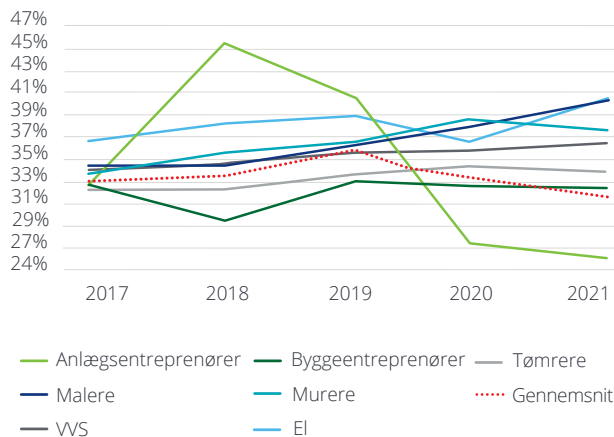
Tidligere har vi set, at virksomhederne i bygge- og anlægsbranchen har konsolideret sig gennem de seneste år, og den gennemsnitlige soliditetsgrad er forøget fra 33% i 2017 til 35% i 2019. Denne udvikling stoppede dog i 2020, og i 2021 er den gennemsnitlige soliditetsgrad faldet yderligere til 31%. Dette skyldes, at der grundet den høje aktivitet i bygge- og anlægsbranchen bindes mere kapital i mange af virksomhederne. De mest solide virksomheder er murere og malere, hvor den gennemsnitlige soliditetsgrad i 2021 udgør 40% for begge brancher, hvilket skyldes, at arbejdskapitalen er lav i de to underbrancher. Anlægsentreprenørerne har den laveste soliditet på gennemsnitligt 25%, hvilket er et fald på 2 procentpoint i forhold til sidste år. Dette er kritisk, da det i høj grad er anlægsentreprenørerne, der har behov for en høj soliditet til at købe eller lease nye maskiner. De øvrige underbrancher har alle en soliditetsgrad på mere end 32%.

Virksomhederne med 26-50 ansatte er de mindst solide i branchen med en soliditet på 16%. Det er den gruppe virksomheder, der har haft den laveste indtjening i de senere år, hvorfor soliditeten er svækket i forhold til de øvrige virksomheder. Derudover indregner flere af virksomhederne med 26-50 ansatte leasede anlægsaktiver som finansiel leasing set i forhold til virksomhederne med 11-25 ansatte. De mest solide virksomheder er virksomhederne med 51-100 ansatte, hvor soliditeten udgør 44%.

Soliditetsgrad (gns.) - virksomhedsstørrelse

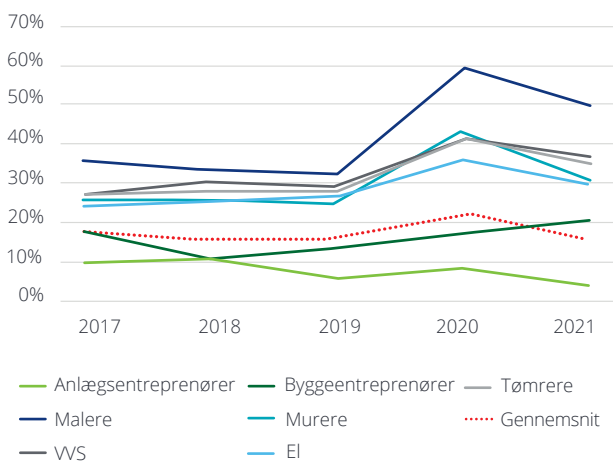
Soliditetsgrad

Afkastet af den investerede kapital er faldet fra 22% i gennemsnit i 2020 til 16% i 2021.

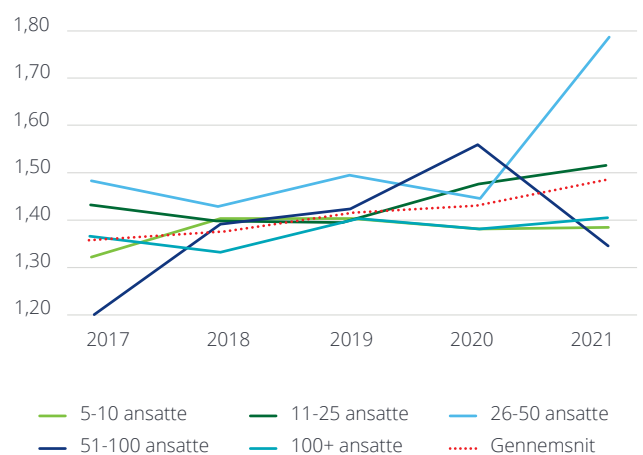
Virksomhederne med 11-25 ansatte har det bedste afkast af den investerede kapital med 29%, hvilket er en forbedring på 4 procentpoint og den eneste gruppe, som har oplevet fremgang i afkast af den investerede kapital i 2021. For de største virksomheder med 100+ ansatte er afkastet af den investerede kapital faldet fra 18% i 2020 til 15% i 2021.

Afkast af investeret kapital (gns.)

Andelen af virksomheder med overskud i bygge- og anlægsbranchen i 2021 udgør ca. 89%, hvilket er et meget højt niveau, og det højeste niveau efter Finanskrisen i 2008. For både el- og vvs-installatørerne er det 92% af virksomhederne, der har overskud i 2021.

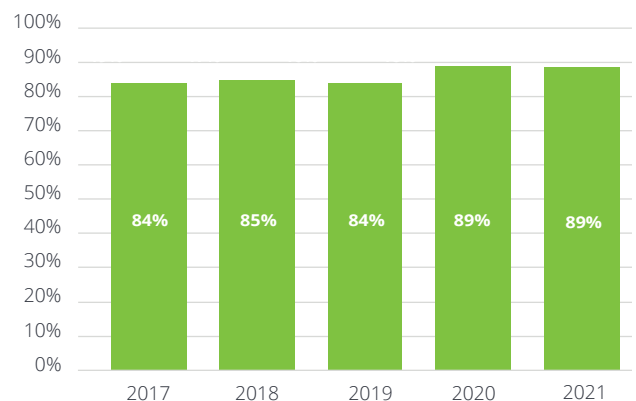
Likviditetsgrad (gns.) - virksomhedsstørrelse

Arbejdskapitalen pr. ansat udgør 67 t.kr. i 2021, hvilket er en stigning fra 54 t.kr. i 2020. Det er i udgangspunktet ikke positivt, at arbejdskapitalen stiger, da det kan indikere, at virksomhederne ikke formår at få de igangværende arbejder omsat til fakturering og indbetalinger. Det har tidligere været en udfordring i højkonjunkturer at reducere arbejdskapitalen, og er et faresignal, når konjunkturerne vender eller der opstår en krise.

Likviditetsgraden udgør 149% i 2021, hvilket er en forbedring i forhold til 2020 på 6 procentpoint. Likviditeten er generelt god i mange virksomheder i bygge- og anlægsbranchen, hvilket skyldes den høje aktivitet, corona-lån mv. Coronarlåne forfalder til betaling i 2022.

Andel af virksomheder med overskud

ESG - Bliv klar til en bæredygtig fremtid

Næsten 40% af den globale CO₂-udledning kommer fra bygge- og anlægsbranchen, hvilket gør bygge- og anlægsbranchen til en af de største klimasyndere. Samtidig har EU foreslået nye krav til virksomheders bæredygtighedsrapportering, som forventes at træde i kraft fra 2024. Det store spørgsmål er derfor ikke kun, hvad den enkelte virksomhed i bygge- og anlægsbranchen kan gøre for at mindske virksomhedens CO₂-udledning, men også hvordan man kommer i gang med at rapportere bæredygtighed.

Bygge- og anlægsbranchen står for en stor del af CO₂-udledningen i Danmark. Derfor er det i den grad vigtigt, at der bliver gjort en ihærdig indsats for at mindske CO₂-udledningen på dette område. Med de nye krav til bæredygtighedsrapportering og med stigende el-, gas- og materialepriser samt mangel på arbejdskraft vil det ikke være uden bump på vejen, hvis den enkelte virksomhed og branchen som helhed skal komme i mål.

Nye krav til bæredygtighedsrapportering

EU har foreslået nye krav til bæredygtighedsrapportering (CSRD), der har til opgave at sikre korrekt rapportering af bæredygtighedsindsatser i den enkelte virksomhed. Formålet med de nye krav er at forbedre rapporteringen om bæredygtighed for at sikre, at der sker en overgang til et fuldt bæredygtigt og inkluderende økonomisk og finansielt system. Oplysningerne fra rapporten skal være obligatoriske som en del af ledelsesberetningen, og virksomhederne skal rapportere efter de europæiske standarder for bæredygtighedsrapportering. Bæredygtighedsrapporteringen vil desuden blive omfattet af revisionen og revisorernes erklæring.

De nye krav til bæredygtighedsrapportering vil fra det regnskabsår, der starter i 2024, gælde for virksomheder, der på to af hinanden følgende år opfylder to ud af tre kriterier:

- de har over 250 ansatte,
- de har en balancesum på over 156 mio.kr.
- eller de har en nettoomsætning på 313 mio.kr.

De nye krav vil indirekte få en betydning for små og mellemstore virksomheder. Det øgede fokus på bæredygtighed vil formentlig medføre en øget efterspørgsel fra bl.a. leverandører og kunder på oplysninger om de små og mellemstore virksomheders bæredygtighedsindsats. Virksomheder med 250 eller færre ansatte skal derfor forvente, at de vil blive mødt med en række oplysningskrav fra deres kunder, leverandører og interessenter og fra virksomheder, der ligger længere ude i værdikæden.

Foruden de nye krav for bæredygtighedsrapportering bliver bygge- og anlægsbranchen allerede påvirket af nye klimakrav fra 2023. Fra januar 2023 bliver der nemlig indført yderligere klimakrav i bygningsreglementet. Det betyder, at nybyggeri, der er omfattet af energirammen, skal dokumentere bygningens samlede klimapåvirkning med en livscyklusvurdering (LCA). For nybyggeri over 1.000 m² indføres der også en CO₂-grænseværdi på 12 kg CO₂-ækv/m²/år.

Alle de nye krav er omfangsrige og kommer til at være en stor omvæltning for bygge- og anlægsbranchen. Derfor kommer virksomhederne i bygge- og anlægsbranchen ikke udenom allerede nu at skulle implementere bæredygtige indsatser.

En udfordring

Hvor det for de største virksomheder indenfor bygge- og anlægsbranchen måske er nemmere at komme i gang med bæredygtige tiltag og strategier, kan det for de mindre virksomheder virke som en uoverskuelig og dyr proces. For ofte består

mange virksomheder i bygge- og anlægsbranchen primært af håndværkere og et begrænset antal medarbejdere til administrative opgaver. Her er der måske hverken tid, ressourcer og økonomi til yderligere tiltag og strategier. Samtidig er det en branche, hvor der er mangel på arbejdskraft.

Det kan derfor være en stor udfordring og stor ekstra omkostning for virksomhederne, når de både skal tænke bæredygtighed endnu mere ind i forretningen, samtidig med at de skal opfylde de nye krav for bæredygtighedsrapportering. En konsekvens vil være et øget omkostningsniveau, da virksomhederne vil få ekstra omkostninger i form af flere medarbejdere, konsulenttimer og bruge ressourcer på måling og rapportering. Dette i en tid hvor de i forvejen oplever et øget omkostningsniveau. Det kan være, der opnås en konkurrencefordel over tid, men på kort sigt kan den være vanskelig at se for den enkelte virksomhed.

En stor andel af bygge- og anlægsvirksomhederne udfører opgaver for kommuner, regioner og staten, hvor projekter i væsentlig grad er i offentligt udbud. Udbud, hvor pris er det altoverskyggende parameter i valg af byggevirksomhed. Derfor vil det også her være en altafgørende og vigtig faktor, hvis de offentlige udbud ændrer deres prioriteter til at tænke bæredygtighed før pris, når de vælger leverandører.

Få bæredygtighed ind i den daglige drift

Når den enkelte virksomhed skal tænke ESG og bæredygtighed ind i forretningen, skal det overvejes, hvilke forhold der er væsentlige. Det vil sige, at det skal vælges, hvilke områder den enkelte virksomhed skal fokusere på i forhold til miljømæssige (Environmental) og sociale forhold (Social) såvel som ledelsesmæssige forhold (Governance).

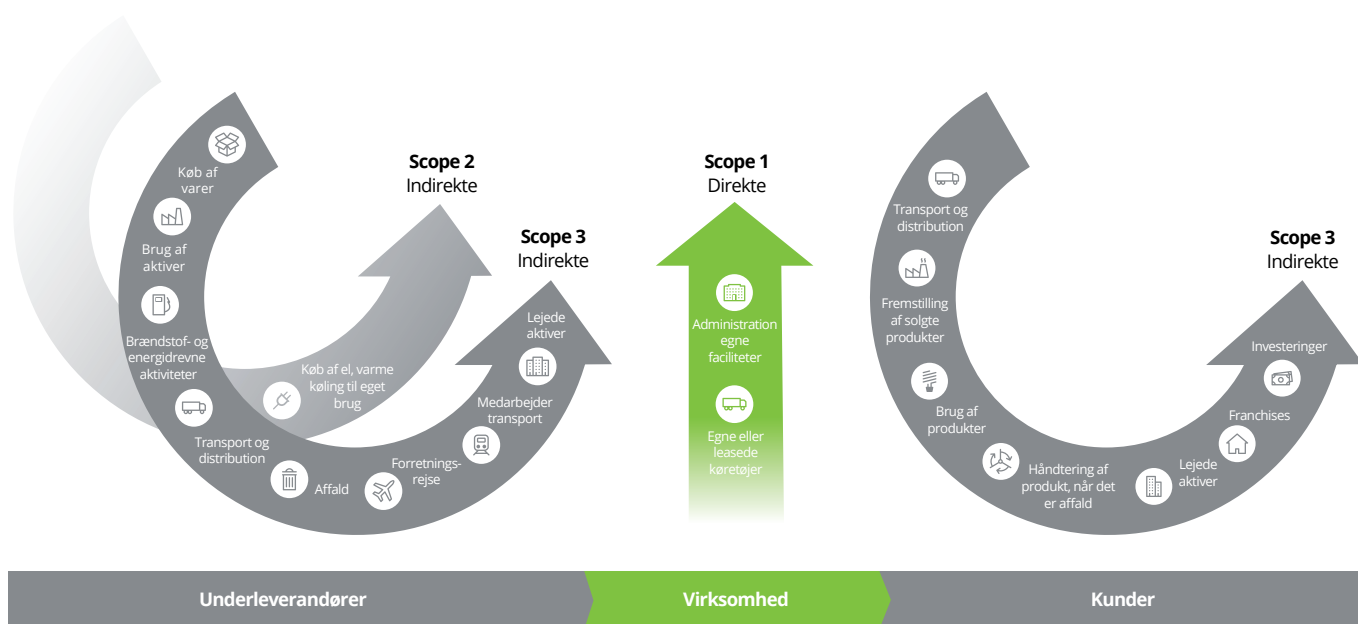
Herunder er der eksempler på, hvad der er relevant at fokusere på som virksomhed i bygge- og anlægsbranchen inden for alle tre forhold:

Miljømæssige forhold

- Virksomhedens CO2-udledning ift. scope 1, 2 og 3 (se figur med scope)
- Valg og brug af materiale til byggeri – hvor bæredygtige er de materialer, der bygges med?
- Affaldshåndtering – bliver affald sorteret og genbrugt?
- Brug af maskiner – anvendes maskiner, der er mere eldrevet frem for diesel- og benzindrevet?
- Forbrug af el, vand og varme på kontorer og på byggepladser.

Sociale forhold

- Sundhed og tryghed på arbejdspladsen
- Uddannelse af lærlinge og praktikanter
- Fastholdelse af medarbejdere
- Diversitet og inklusion – fx ift. køn og etnicitet

Kilde: Revision og Regnskabsvæsen, august 2022

Ledelsesmæssige forhold

- Flere kvinder i ledelse og bestyrelse
- Antikorruption
- Whistleblowerordning
- Partnerskaber
- Interne kontrolsystemer og risikostyring

Kom i gang med at rapportere bæredygtighed

Når bæredygtighedsrapporten skal udarbejdes, er der 6 generelle principper, der skal overholdes:

1. Relevans og væsentlighed

Det vil være uoverskueligt og irrelevant at rapportere om alle hjørner af bæredygtighed. Derfor skal virksomheden forholde sig til, hvad der er væsentligt at rapportere. Det kan være, at når der bygges med træ, er det så certificeret træ, der anvendes?

Derudover er der kommet nye krav til virksomheder om, at de også skal spørge deres interessenter og samarbejdspartnere, hvad der er væsentligt at rapportere om. Dette er måske noget, som mange af de store virksomheder i bygge- og anlægsbranchen allerede gør eller har ressourcer til at gøre, men for de mindre virksomheder kan det være problematisk pludselig at skulle afsætte ekstra tid, økonomi og ressourcer til dette.

2. Strategi og mål

Rapporten skal give et indblik i virksomhedens bæredygtighedsstrategi og -mål. Det kan fx være, hvordan virksomheden ønsker at reducere sit forbrug af CO2 eller ønsker at opfylde FN's klimamål. Rapporten skal desuden vise de fremskridt, der er gjort for at nå målene, samt hvilke strategiske overvejelser virksomheden gør sig fremadrettet.

3. Positive og negative indvirkninger

Rapporten skal give et helhedsbillede af virksomheden, hvilket betyder, at den både skal indeholde virksomhedens positive og negative indvirkning på bæredygtighedsfaktorerne.

4. En afbalanceret rapport

Rapporten skal præsentere virksomhedens bæredygtighedsfaktorer på en afbalanceret måde. Det betyder, at rapporten skal indeholde en god ligevægt af tekst, tal, grafik og billeder.

5. Fokus på interessenter

Informationer og resultater i rapporten skal være brugbare for alle relevante interessenter. Rapporten kan blive brugt og præsenteret på forskellige måder og af forskellige medier, afhængigt af de pågældende interessenter. Det er derfor en god idé at skrive rapporten i et neutralt og upartisk sprog.

6. Konsekvent og sammenhængende

Rapporten skal være i overensstemmelse med din virksomheds øvrige rapporter og have en rød tråd gennem hele rapporten. Fremgangsmåden for rapporten bør være konsekvent år efter år.

Sådan kommer man i gang med at udarbejde en bæredygtighedsrapport**Lav en plan:**

- Find ud af, hvad der er væsentligt for virksomheden.
- Definer budskab og formål.
- Definer målgruppe og interessenter.
- Definer format og layout.
- Nedsæt en projektgruppe.
- Forbered indsamling af data.

Udarbejd rapporten:

- Indsaml data og anden relevant information, som rapporten skal indeholde.
- Lav interviews med interessenter, som I har indsamlet data fra.
- Analysér den indsamlede data.
- Skriv rapporten ud fra indsamlede data, information og interviews.
- Opsæt rapporten, og indsæt tekst, grafer og andet visuelt materiale.

Tjekliste, når rapporten er udarbejdet:

- Udfør interne kontroller.
- Facilitér flere gennemgange af udkast til rapporten for at kvalitetssikre rapportens indhold.

Offentliggørelse:

- Lav en kommunikationsplan for før, under og efter offentliggørelse af rapporten.
- Offentliggør rapporten.
- Kommunikér og promovér rapporten.
- Evaluér og tilpas proces for offentliggørelse.

Forventninger til fremtiden

Den kommende tid ser udfordrende ud for virksomhederne i bygge- og anlægsbranchen. Aktiviteten var på et meget højt niveau i 2021, men mod slutningen af 2021 vendte udviklingen. Stigningen i boligpriserne toppede i 2021 og priserne på lønninger og materialer begyndte for alvor at stige fra midten af 2021. I 2022 tog udviklingen yderligere fart med stigende energipriser i forbindelse med udbruddet af krigen i Ukraine, den høje inflation, rentestigninger og nedgang i forbrugertilliden. Det er svært at bevare optimismen.

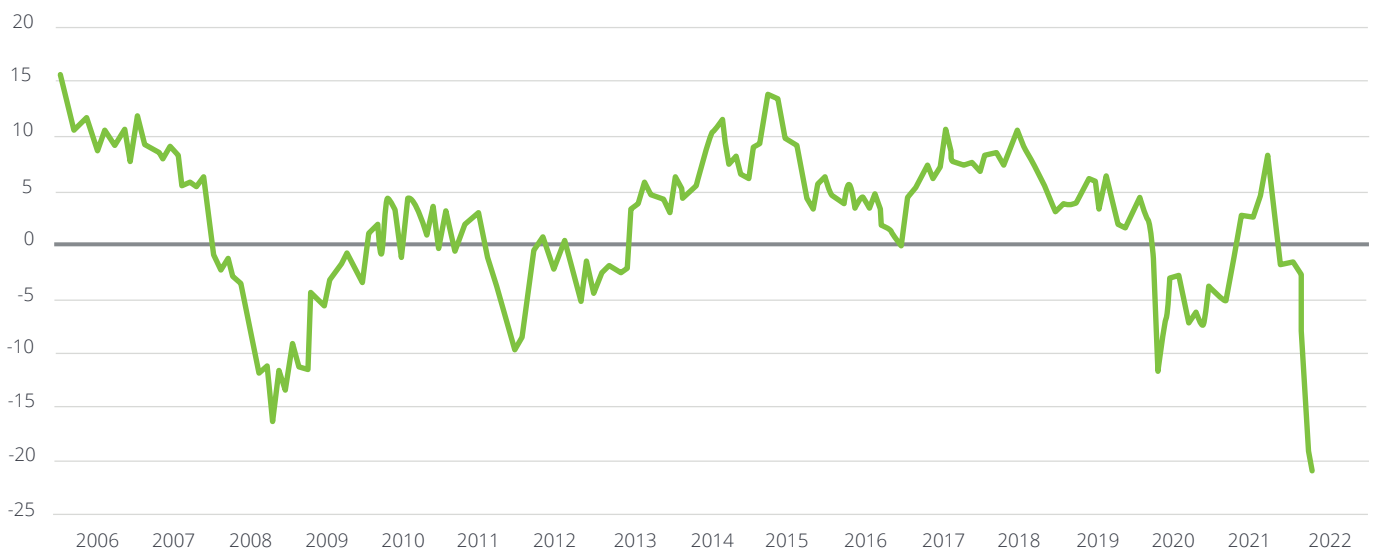
Forbrugertillid

Forbrugertilliden er et vigtigt nøgletal for at forstå forbrugernes fremtidige forbrugsmønstre i relation til renoveringsprojekter, køb af nye boliger samt udviklingen for en stor del af erhvervslivets kunder, og derfor indirekte efterspørgslen efter erhvervsbyggeri.

Forbrugertilliden for august måned ligger på minus 25,1 og er på det laveste niveau i mange år. Forbrugertilliden har ligget på dette lave niveau siden april måned. Forbrugertilliden

belyser befolkningens syn på dens nuværende og fremtidige økonomiske situation. Langt de fleste forbrugere oplever markant stigende priser på energi, madvarer og renter. Forbrugerne vurderer derfor, at familiens egen økonomiske situation i dag er dårligere end for et år siden, og forbrugere forventer, at familiens økonomiske situation vil være dårligere om et år end i dag.

Forbrugerne forventer fortsat, at arbejdsløsheden vil være steget om et år sammenlignet med i dag.

Kilde: www.statistikbanken.dk

Renteudvikling

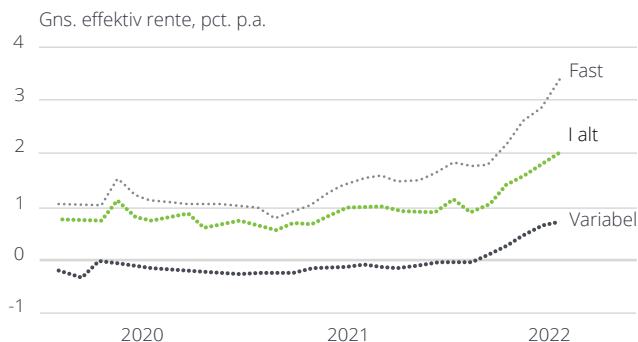
Renten stiger – kraftigt.

Efter en lang periode med først faldende renter, så med stabilt lave renter, så begyndte renten at stige i 2021, hvilket har taget fart i 2022.

Centralbankerne forsøger at dæmpe den høje inflation, der i august 2022 udgjorde 8,9% sammenlignet med samme måned året før.

De fleste finansielle institutioner og boligøkonomer forventer på nuværende tidspunkt, at renten vil stige yderligere, men at det vil ske i et langsommere tempo og at renten vil toppe i 2023.

Den gennemsnitlige rente på privatkundernes nye realkreditlån er fordoblet i 2022

Kilde: Nationalbanken

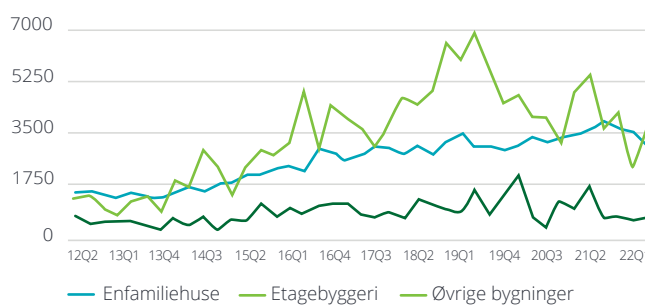
Påbegyndte boliger

I perioden 2018-2021 blev der bygget rekordmange boliger, hvilket har været den primære driver i den høje aktivitet i bygge- og anlægsbranchen i de sidste 10 år. Det har været drevet af den lave rente, den demografiske udvikling imod byerne, samt den høje beskæftigelse.

Boligbyggeriet toppede i midten af 2019. Efterspørgslen efter boliger har været høj indtil sommeren 2022, hvor der er sket et betydeligt fald i solgte boliger og i efterspørgslen efter en nybygget bolig.

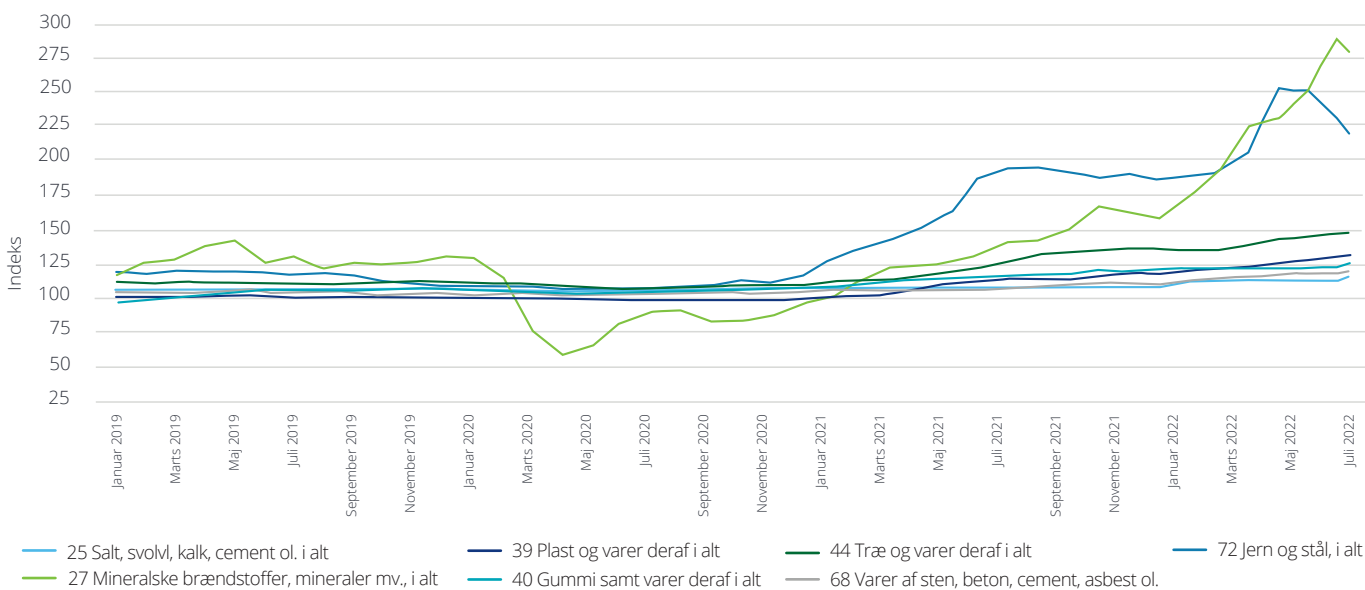
De stigende renter har lagt og vil fortsætte med at lægge en dæmper på efterspørgslen efter nye boliger, da det bliver dyrere at låne. Det er dog fremfor alt inflationen og særligt

Kvartalsvis udvikling i antal påbegyndte boliger (sæsonkorrigeret)

Kilde: Danmarks Statistik, BYGV99

Stigende materialepriser

Kilde: Danmarks Statistik, BYGV99

de betydeligt højere energipriser, der har medført faldende boligpriser og har medført et betydeligt fald i efterspørgslen efter nybyggede boliger. De forøgede lønninger og materialepriser har desuden medført, at det er blevet betydeligt dyrere at bygge nyt. De nye ejendomsvurderinger forventes derudover at medføre øgede boligskatte i de kommende år.

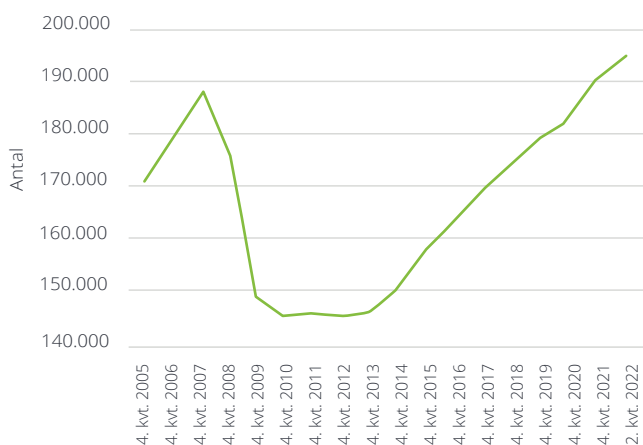
Kvartalsvis udvikling i det samlede sæson- og forsinkelingskorrigerede antal boliger fordelt på anvendelse i perioden 2. kvartal 2012 til 2. kvartal 2022.

Bygge- og anlægsbranchen er sat under et voldsomt pres på grund af de store stigninger i lønninger og fremfor alt materialepriserne.

De høje priser skyldes blandt andet en stigende efter-

Beskæftigelse ved bygge og anlæg

Branche (DB07): F Bygge og anlæg | Art: Ialt | Sæsonkorrigering: Sæsonkorrigeret

Beskæftigede ved bygge- og anlægsvirksomhed i 2015-2023

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nybyggeri	35.600	39.300	42.500	45.900	49.400	42.500	54.700	53.500	52.000
Reparation	59.200	59.900	60.200	61.700	62.700	60.800	63.900	63.500	62.000
Anlæg	19.300	20.500	21.000	23.600	22.400	21.200	21.500	23.000	23.500
Andet arbejde	6.000	7.100	7.200	7.400	7.100	7.300	8.200	7.500	7.000
Kontorarbejde	25.500	25.400	26.100	25.500	26.800	27.300	28.600	27.500	26.500
Ikke på arbejde*	9.700	9.400	9.500	8.500	9.300	9.600	10.600	10.000	9.500
I alt	155.500	161.700	166.500	172.600	177.700	178.600	187.300	185.000	180.500

Anm.: * Ikke på arbejde pga dårligt vejr, ferie, sygdom, undervisning o.l. Kilde: Danmarks Statistik og DI

spørgsel under Coronakrisen fra både det offentlige og det private. De private husholdninger benyttede Coronakrisen til at foretage renoveringer, og der blev igangsat en række projekter af det offentlige for at holde hånden under aktiviteten, som man indledningsvist forventede ville falde. Det skete kun i begrænset omfang. En række producenter holdt lukket på grund af lockdown af fabrikker, og en række havne var helt eller delvist lukket ned.

Pristigningerne har taget yderligere fart på grund af krigen i Ukraine og de høje energipriser. Der er mange materialer, der er særdeles energitunge at producere som f.eks. cement, teglsten osv.

Risikoen for virksomhederne i bygge- og anlægsbranchen er, at de voldsomme prisstigninger ikke har været afdækket i aftalerne med kunderne. Der kan være indgået fastprisaf-taler med kunderne, men ikke i tilstrækkelig grad være sket afdækning bagudrettet. Det kan medføre væsentlige tab, og forøge antallet af konkurser i den kommende tid.

Udviklingen i beskæftigelsen

Beskæftigelsen er høj, og forventes at nå 185.000 i 2022 og 180.500 i 2023. Det er primært anlægsarbejderne på Femern-forbindelsen samt effekten af Infrastrukturaftalen, der vil drive beskæftigelsen, hvor der forventes et fald indenfor nybyggeri. Prognosen er udarbejdet i juni 2022, og sidenhen har en række forhold udviklet sig negativt. Det er derfor muligt, at faldet indenfor særligt nybyggeri vil blive større.

Analyse af de 7 underbrancher

Anlægsentreprenørerne

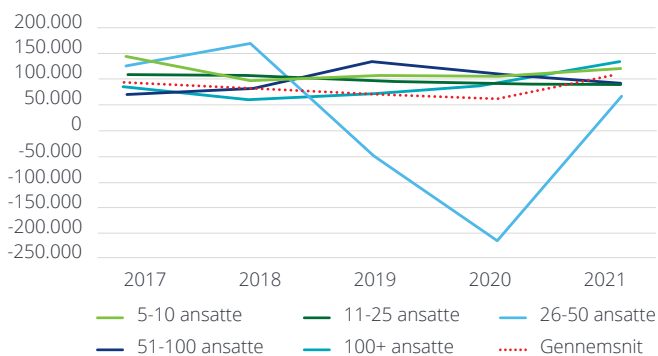
Anlægsentreprenørerne har fået vendt udviklingen. Det primære resultat pr. ansat er steget for første gang i 3 år, og den gennemsnitlige indtjening pr. medarbejder udgør 111 t.kr. i 2021 i forhold til 60 t.kr. i 2020. Det er kun anlægsentreprenører med 51-100 ansatte, der har haft en nedgang i indtjeningen i 2021, hvor det primære resultat pr. ansat udgør 89 t.kr. i forhold til 111 t.kr. i 2020. Anlægsentreprenørerne med 26-50 ansatte har i 2021 fået vendt den negative indtjening, og er gået fra at tabe 218 t.kr. i 2020 til at tjene 65 t.kr. i primært resultat pr. ansat i 2021. De mellemstore virksomheder bliver klemt fra begge sider, men har på grund af den højere aktivitet formået at hæve indtjeningen.

Soliditetsgraden udgør gennemsnitligt 25% i 2021 i forhold til 27% i 2020. Det er kun de mindste virksomheder med 5-10 ansatte, som har oplevet et fald i soliditetsgraden fra 47% i 2020 til 39% i 2021. De resterende grupper har haft en positiv udvikling i soliditetsgraden i 2021.

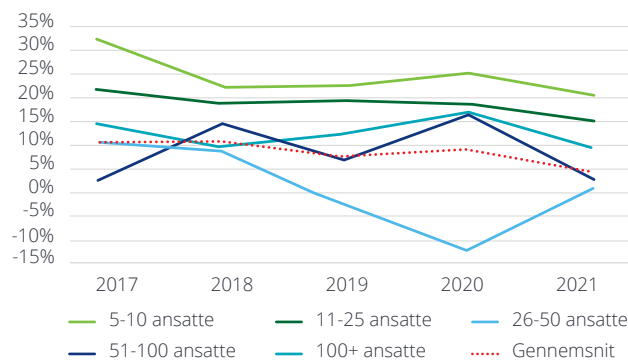
Som forventet har anlægsentreprenørerne haft en faldende aktivitet i 2019 og 2020. Der er fortsat et efterslæb i igangsættelsen af større anlægsopgaver, hvilket nu er forbedret efter igangsættelsen af den nye infrastrukturplan samt flere kommunale opgaver i 2021.

Anlægsentreprenørerne er den underbranche, som har det laveste afkast af den investerede kapital, der udgør 4% i gennemsnit, hvilket er et fald fra 9% i gennemsnit sidste år. Det skyldes, at anlægsentreprenørerne har store investeringer i maskiner, men at de ikke har en væsentlig højere indtjening end de øvrige underbrancher. Hos de mindre virksomheder ligger afkast af investeret kapital lidt højere. Virksomhederne med 5-10 ansatte har et afkast af den investerede kapital på 20% og for virksomhederne med 11-25 ansatte på 15%. Dette skyldes bl.a., at finansielle leasingkontrakter ikke indregnes i balancen, hvilket er tilfældet for de større virksomheder.

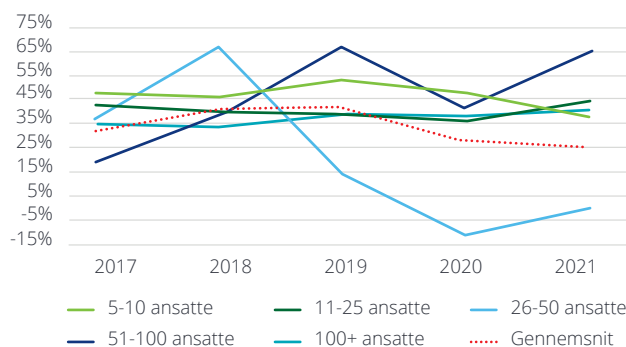
Primært resultat pr. ansat (gns.) - virksomhedsstørrelse

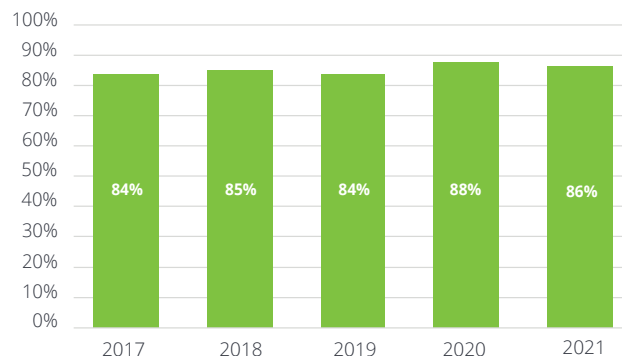
Afkast af investeret kapital (gns.) - virksomhedsstørrelse

Soliditetsgrad (gns.) - virksomhedsstørrelse

Andel af virksomheder med overskud

Byggeentreprenørerne

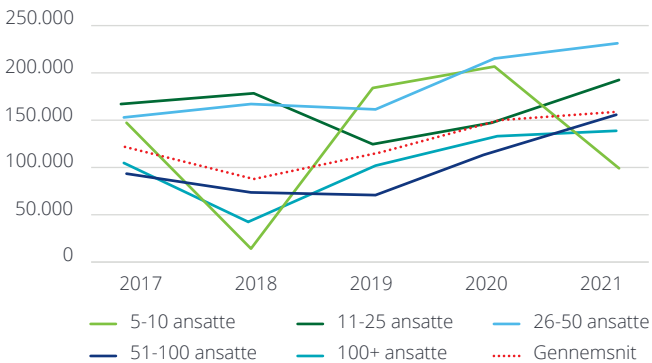
Byggeentreprenørerne fortsætter den positive udvikling fra 2020, og har opnået en stigning i det primære resultat pr. ansat til 158 t.kr. i 2021. Det er virksomhederne med 26-50 ansatte, der har den højeste indtjening med 231 t.kr. pr. ansat i 2021.

Der er meget stor spredning mellem de forskellige virksomhedsstørrelser. Kendetegnet fra byggeentreprenørerne i forhold til øvrige underbrancher er, at mange virksomheder i højere grad anvender underentreprenører end eksempelvis murer-, tømrer- og malervirksomheder. Der er også en andel af byggeentreprenørerne, der har projektsalg eller andre udviklingsaktiviteter, hvilket påvirker indtjeningen pr. ansat i væsentlig grad.

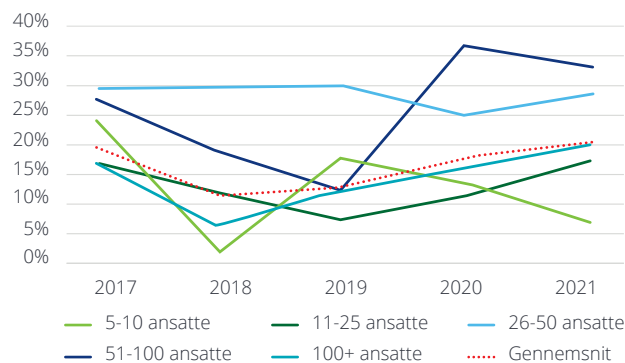
Afkastet af den investerede kapital udgør i gennemsnit 21% i 2021 i forhold til 18% i 2020. Det er virksomhederne med 51-100 ansatte, der har det højeste afkast af den investerede kapital på 33%. Den gennemsnitlige soliditetsgrad udgør 33% for byggeentreprenørerne, og byggeentreprenørerne med 11-25 ansatte har den højeste soliditet på 41%.

86% af byggeentreprenørerne havde overskud i 2021.

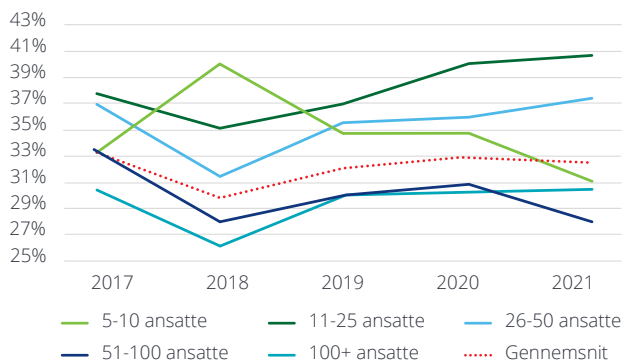
Primært resultat pr. ansat (gns.) - virksomhedsstørrelse

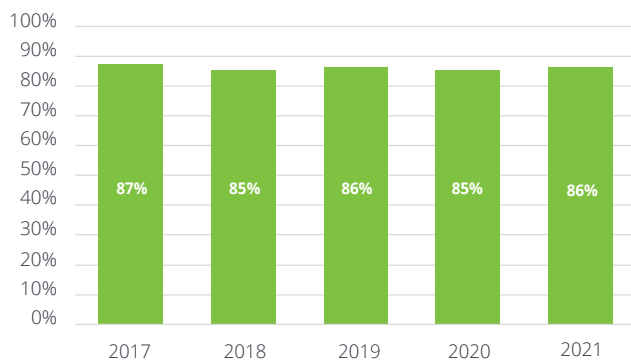
Afkast af investeret kapital (gns.) - virksomhedsstørrelse

Soliditetsgrad (gns.) - virksomhedsstørrelse

Andel af virksomheder med overskud

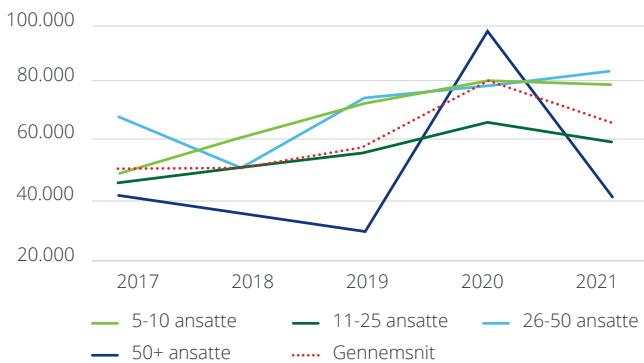
Murerne

Den gennemsnitlige indtjening pr. ansat hos murervirksomhederne udgør 66 t.kr. i 2021 i forhold til 81 t.kr. i 2020, hvilket er et væsentligt fald. Dette skyldes primært stigende lønninger og materialer. Indtjeningsniveauet har ellers været stort set uændret i perioden fra 2015-2019, hvor det primære resultat pr. ansat ligger mellem 46-58 t.kr. i hele perioden. Kun virksomhederne med 26-50 ansatte har oplevet en vækst i indtjeningen fra 79 t.kr. pr. ansat i 2020 til 84 t.kr. pr. ansat i 2021.

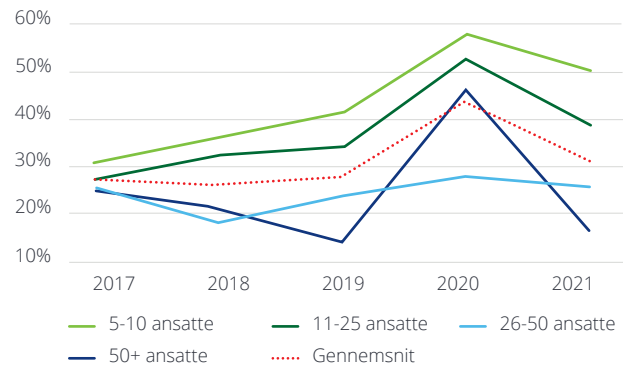
Soliditetsgraden udgør i gennemsnit 37% i 2021, hvilket er et lille fald i forhold til 2020. Der er sammenhæng mellem udviklingen i det primære resultat pr. ansat og udviklingen i afkastet af den investerede kapital, og den gennemsnitlige murervirksomhed har realiseret et mindre afkast af den investerede kapital, som gennemsnitligt er gået fra 43% i 2020 til 31% i 2021.

84% af murervirksomhederne havde overskud i 2021.

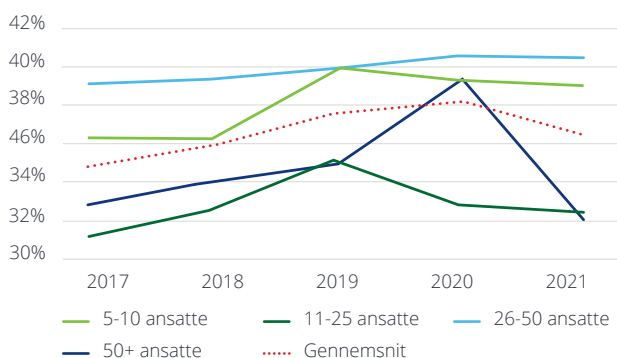
Primært resultat pr. ansat (gns.) - virksomhedsstørrelse

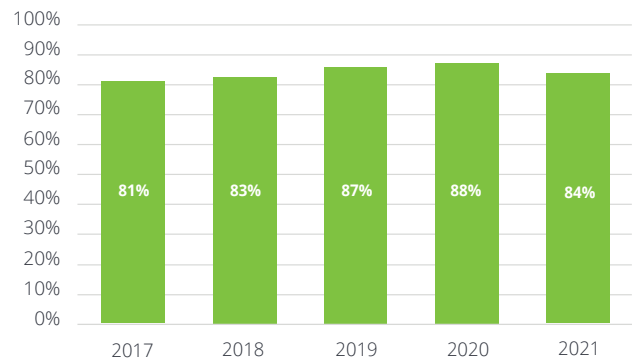
Afkast af investeret kapital (gns.) - virksomhedsstørrelse

Soliditetsgrad (gns.) - virksomhedsstørrelse

Andel af virksomheder med overskud

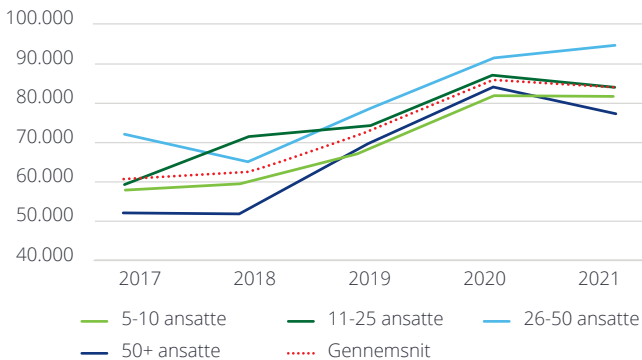
Tømrerne

Det primære resultat pr. ansat udgør 84 t.kr. i 2021 i forhold til 86 t.kr. i 2020. Virksomhederne med 5-10 ansatte og 26-50 ansatte har haft fremgang i indtjeningen pr. ansat. Virksomhederne med 26-50 ansatte har den højeste indtjening pr. ansat med 94 t.kr. pr. ansat, hvilket skyldes, at de har projekter, der er til at styre og planlægge, men også har størrelsen til lidt længerevarende projekter og kan specialisere sig. Større projekter kan være svære selv at planlægge, og der er ikke meget, der skal gå skævt, før hele overskuddet forsvinder.

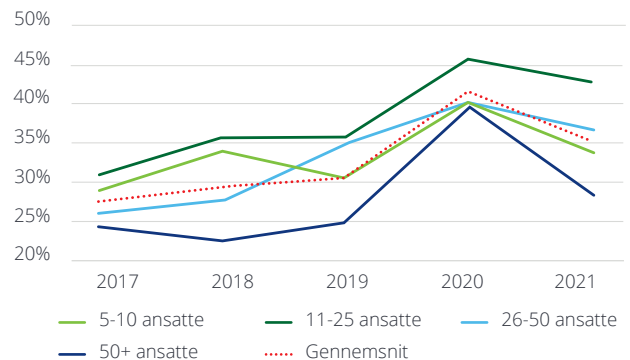
Afkastet af den investerede kapital har for tømrerbranchen været faldende i 2021, og er gået fra 42% i 2020 til 35% i 2021. Alle størrelseskategorierne har haft tilbagegang i 2021 i afkastet af den investerede kapital, og det er de største virksomheder, der har haft den største tilbagegang. Dette skyldes blandt andet, at de største virksomheder indregner igangværende arbejder og finansiel leasing i balancen, og de ligger derfor naturligt på et lavere niveau.

90% af tømrervirksomhederne havde overskud i 2021, hvilket er på niveau med 2020.

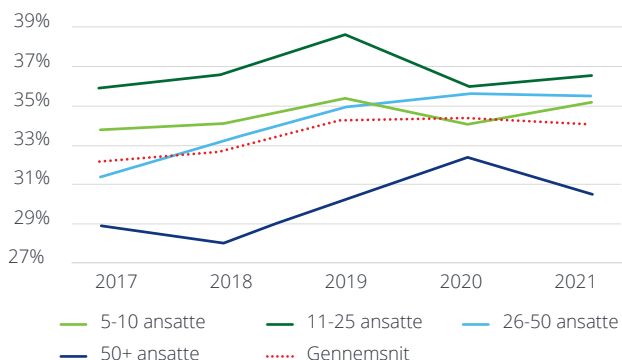
Primært resultat pr. ansat (gns.) - virksomhedsstørrelse

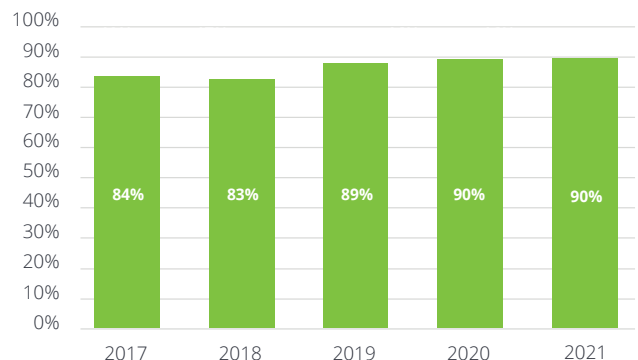
Afkast af investeret kapital (gns.) - virksomhedsstørrelse

Soliditetsgrad (gns.) - virksomhedsstørrelse

Andel af virksomheder med overskud

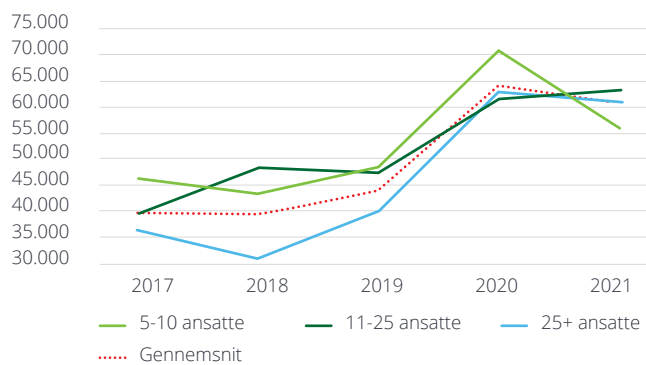
Malerne

Det primære resultat pr. ansat udgør 61 t.kr. i 2021, hvilket er et fald i forhold til 2020, hvor det primære resultat pr. ansat udgjorde 64 t.kr. Virksomhederne med 11-25 ansatte har den højeste indtjening pr. ansat med 63 t.kr., hvilket skyldes, at de mindste virksomheder har de laveste kapacitetsomkostninger. Malerne har tidligere haft den laveste indtjening pr. ansat af alle underbrancherne. Soliditetsgraden udgør 40% i 2021, hvilket er en stigning på 1 procentpoint i forhold til 2020.

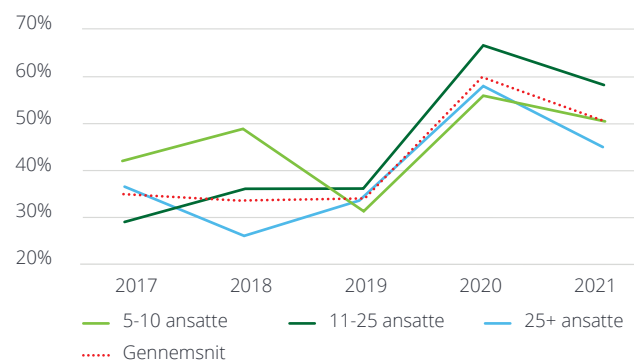
Afkastet af den investerede kapital for malerbranchen er faldet i 2021, og er gået fra 60% i 2020 til 50% i 2021. Årsagen til det høje afkast af den investerede kapital skyldes, at de fleste malervirksomheder kun har behov for et begrænset kapitalapparat til at drive deres virksomhed, samt at der er realiseret gode resultater i 2021.

86% af malervirksomhederne havde overskud i 2021, hvilket er et fald på 4 procentpoint i forhold til 2020, hvor 90% af malervirksomhederne havde overskud.

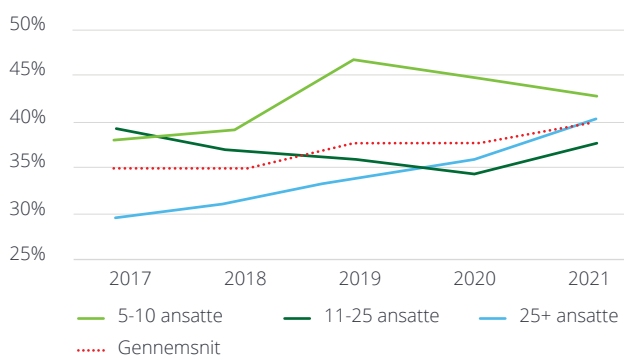
Primært resultat pr. ansat (gns.) - virksomhedsstørrelse

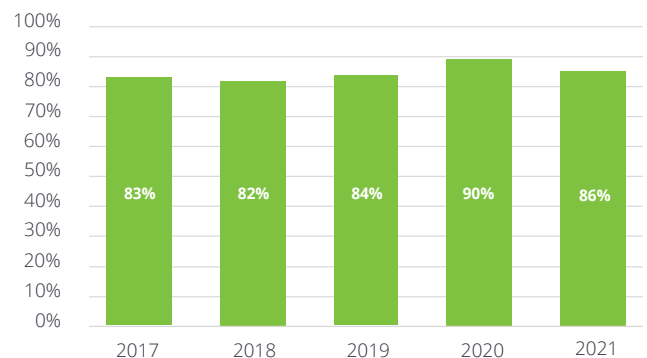
Afkast af investeret kapital (gns.) - virksomhedsstørrelse

Soliditetsgrad (gns.) - virksomhedsstørrelse

Andel af virksomheder med overskud

El-installatørerne

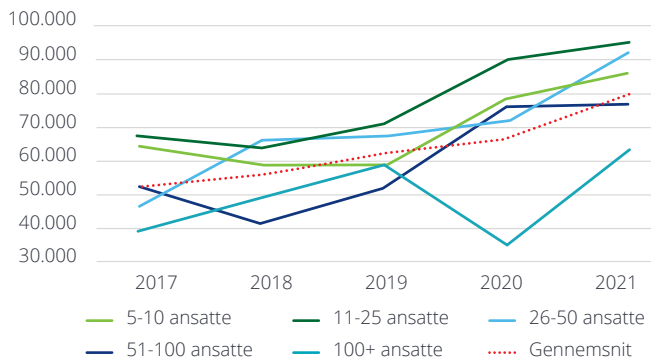
Det primære resultat pr. ansat udgør 80 t.kr. i 2021, hvilket er en stor stigning i forhold til 2020, hvor det primære resultat pr. ansat udgjorde 67 t.kr. Virksomhederne med 11-25 ansatte har den højeste indtjening pr. ansat med 95 t.kr. El-installatørernes gennemsnitlige primære resultat pr. ansat er steget fra 53 t.kr. i 2017 til 80 t.kr. i 2021.

Soliditetsgraden udgør 40% i 2021, hvilket er en stigning fra 36% i 2020.

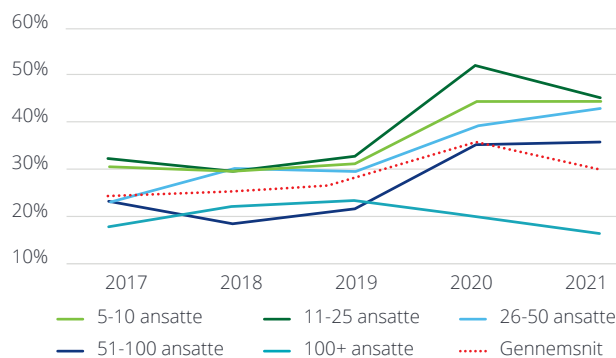
Afkastet af den investerede kapital for el-installatørerne er faldet i 2021, og er gået fra 36% i 2020 til 30% i 2021.

Hele 92% af el-installatørerne havde overskud i 2021, hvilket er på niveau med 2020.

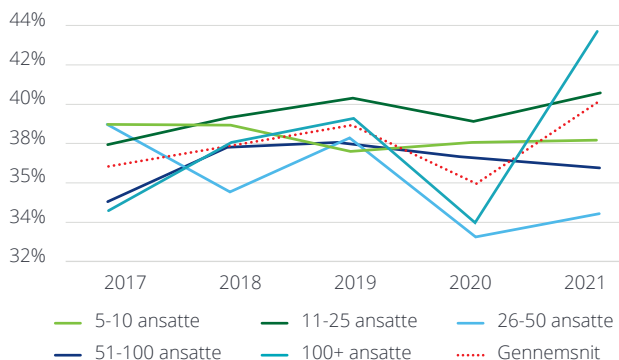
Primært resultat pr. ansat (gns.) - virksomhedsstørrelse

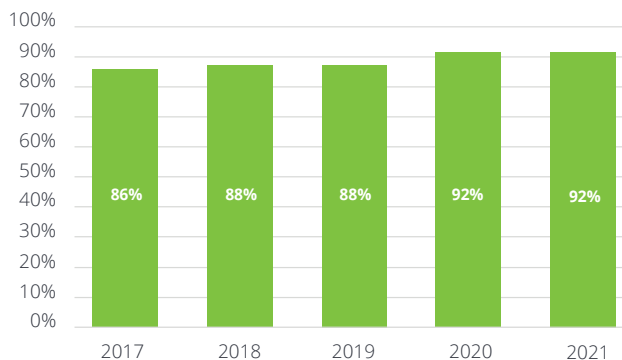
Afkast af investeret kapital (gns.) - virksomhedsstørrelse

Soliditetsgrad (gns.) - virksomhedsstørrelse

Andel af virksomheder med overskud

VVS

Det primære resultat pr. ansat udgør 94 t.kr. i 2021, hvilket er en stigning i forhold til 2020, hvor det primære resultat pr. ansat udgjorde 90 t.kr. Virksomhederne med 26-56 ansatte har den højeste indtjening pr. ansat med 116 t.kr.

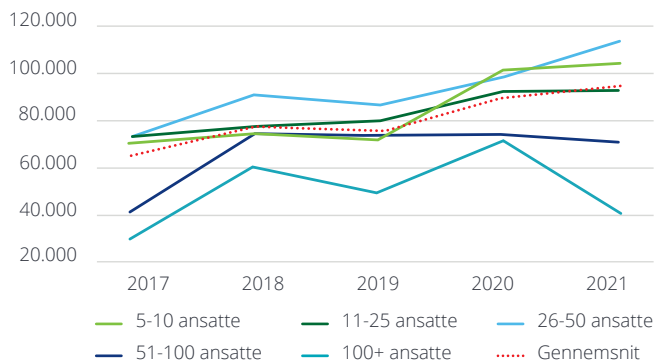
Det primære resultat pr. ansat er væsentligt mindre for virksomhederne med 51-100 ansatte og 100+ ansatte end for de mindre VVS-virksomheder, da de realiserer henholdsvis 71 t.kr. og 38 t.kr. i primært resultat pr. ansat.

Soliditetsgraden udgør 37% i 2021, hvilket er 1 procentpoint højere i forhold til 2020.

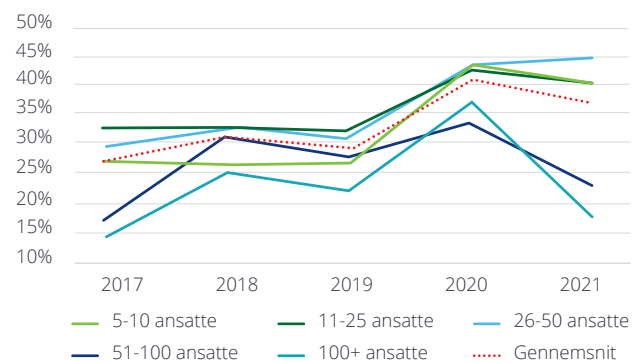
Afkastet af den investerede kapital for VVS-virksomhederne er faldet i 2021, og er gået fra 41% i 2020 til 37% i 2021.

92% af VVS-virksomhederne havde overskud i 2021, hvilket er en forbedring i forhold til 2020, hvor 88% af VVS-virksomhederne havde overskud.

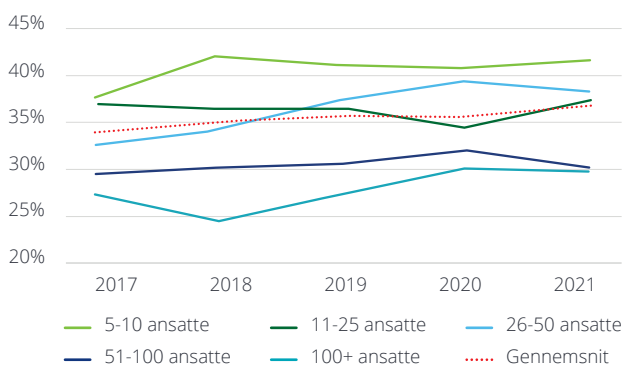
Primært resultat pr. ansat (gns.) - virksomhedsstørrelse

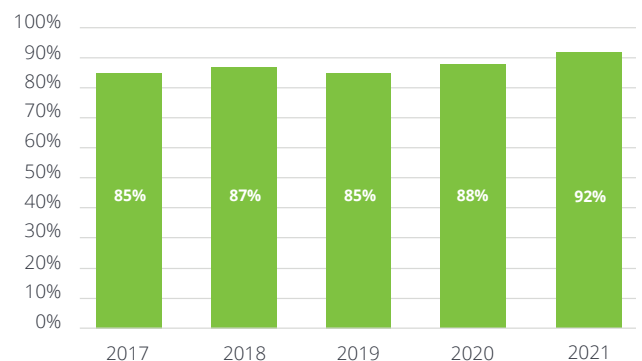
Afkast af investeret kapital (gns.) - virksomhedsstørrelse

Soliditetsgrad (gns.) - virksomhedsstørrelse

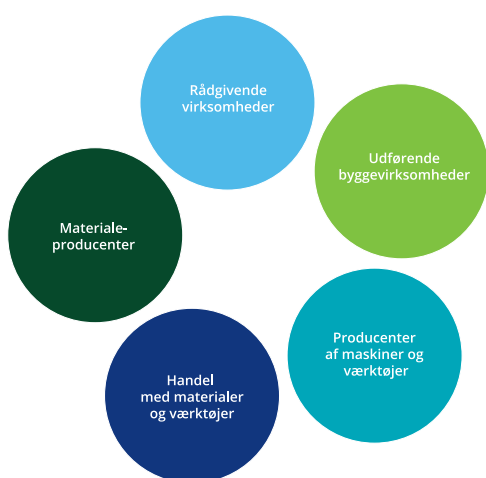
Andel af virksomheder med overskud

Grundlag for analysen

Analysen er udarbejdet af Deloitte's branchegruppe for bygge- og anlægsbranchen. Analysen er gennemført i perioden juli - august 2022.

Årets analyse indeholder anlægsentreprenørerne, byggeentreprenørerne, murerne, tømrerne, malerne samt VVS'erne og el-installatørerne.

Analysen omfatter 3.687 virksomheder og bygger på de seneste 5 års nøgletal og resultater i branchen. Vi har udarbejdet en samlet analyse, som også er opdelt på underbrancher. Disse finder du i den sidste del af denne rapport.

Nøgletalsberegninger baseret på omsætningstal afspejler kun udviklingen for de virksomheder, der oplyser omsætning. For

at maksimere størrelsen på populationen er konkursramte virksomheder også medtaget i deres respektive aktive regnskabsår.

Vi har anvendt data fra virksomhedernes seneste årsregnskaber og suppleret med andre offentligt tilgængelige oplysninger om branchen og de enkelte virksomheder. Årsregnskaber, afleveret inden 30. juni 2022, indgår i analysen. Nøgletallene i analysen er baseret på populationens seneste 5 års regnskabstal. Populationen i årets analyse er på niveau med sidste år, og vi arbejder løbende på at skabe det bedst mulige grundlag for analysen som muligt. Da vi som revisorer og rådgivere dagligt er i kontakt med et stort antal virksomheder i byggeriet, har vi også trukket på viden internt i Deloitte.

Bygge- og anlægsbranchen består af tre grupper af virksomheder:

1. Rådgivende virksomheder (arkitekter og ingeniører)
2. Producenter af byggematerialer (industrivirksomheder)
3. Udførende byggevirksomheder (entreprenører og håndværksvirksomheder)

Med til branchen hører også handel med byggematerialer og værktøjer samt producenter af maskiner og værktøj. De udførende virksomheder udgør en samlet omsætning på ca. 250 mia.kr. De udførende virksomheder er karakteriseret ved få store virksomheder, mens den store andel af små virksomheder står for en væsentlig del af den samlede omsætning. Målt på omsætning har de udførende virksomheder den største andel af det enkelte byggeprojekt.

De 3.687 virksomheder i analysen er fordelt på forskellige underbrancher. Fordelingen er foretaget ud fra de branchekoder, som virksomhederne selv har registreret.

Antal virksomheder	5-10 ansatte	11-25 ansatte	26-50 ansatte	51-100 ansatte	100+ ansatte	Total
Anlægsentreprenører	65	64	44	19	21	213
Byggeentreprenører	245	162	101	48	39	595
Malere	152	112	54	0	0	318
Murere	230	99	34	14	0	377
Tømrere	505	336	115	45	0	1.001
El-installatørerne	247	207	93	41	21	609
VVS	294	198	58	19	5	574
Total	1.738	1.178	499	186	86	3.687

Deloitte's branchegruppe

Branchegruppen består af et tværfagligt team af revisorer og rådgivere med viden og indsigt i bygge- og anlægsbranchen. Branchegruppens medlemmer betjener dagligt en lang række virksomheder inden for bygge- og anlægsbranchen. Vores viden om - og indsigt i - byggeriets vilkår vokser derfor dag for dag. Når det gælder fagområder, fordeler vi os på alt fra revision, regnskab, økonomi, bæredygtighedsstrategi og innovation, finansiering, it-løsninger, skat og moms, køb og salg af virksomheder tilanden relateret rådgivning. Da vi i det daglige arbejder tæt sammen med bygge- og anlægsvirksomheder, er vi i stand til at forstå de udfordringer, som virksomhederne står over for. Og vi kan se de muligheder og løsninger, som kan være med til at gøre en forskel - for såvel den enkelte virksomhed som for branchen som helhed.

Branchegruppens formål er at udvikle og levere løsninger, som skaber værdi for vores kunder. Vi tilbyder integrerede rådgivningsydelser, og vores filosofi er, at vi kan tilføre værdi til enhver opgave - lille som stor.

Analysen er udarbejdet af:

Thomas Frommelt
tfrommelt@deloitte.dk
+45 24 23 83 04
Weidekampsgade 62300
København S

Anvendte hoved- og nøgletal

Investeret kapital	= [Samlede aktiver] - [Værdipapirer] - [Likvide midler] - [Pensioner] - [Leverandørgæld] - [Igangværende arbejder, a conto] - [Anden gæld] - [Periodeafgrænsningsposter (aktiver)] - [Anden kortfristet gæld]
Afkast af investeret kapital	= [Primært resultat] / [Investeret kapital]
Primært resultat pr. ansat	= [Primært resultat] / [Ansatte]
Omsætningshastighed for investeret kapital	= [Nettoomsætning] / [Investeret kapital]
Arbejds kapital	= [Omsætningsaktiver] - [Kortfristet gæld]
Finansielle aktiver	= [Andre finansielle aktiver] + [Finansielle anlægsaktiver] + [Værdipapirer] + [Likvide midler]
Finansielle forpligtelser	= [Pensioner] + [Andre hensættelser] + [Hensættelser] + [Ansvarlig lånekapital] + [Langfristet gæld til kreditinstitutter] + [Langfristet bankgæld] + [Anden langfristet gæld] + [Langfristet gæld] + [Kortfristet gæld til kreditinstitutter] + [Kortfristet bankgæld]
Egenkapitalens forrentning	= [Primært resultat] / [Egenkapital]
Finansiel gearing	= [Investeret kapital] / [Egenkapital]
Likviditetsgrad	= [Omsætningsaktiver] / [Kortfristet gæld]
Overskudsgrad	= [Resultat før skat] / [Nettoomsætning]
Soliditetsgrad	= [Egenkapital] / [Samlede aktiver]

Kontaktpersoner

Thomas Frommelt
Revision, København
Tlf: 24 23 83 04
tfrommelt@deloitte.dk

René Andersen
Revision, København
Tlf: 51 21 49 02
reandersen@deloitte.dk

Bo Odgaard
Revision, Silkeborg
Tlf: 30 93 66 39
bodgaard@deloitte.dk

Per Therkelsen
Revision, Odense
Tlf: 21 21 46 47
ptherkelsen@deloitte.dk

Mikael Grosbøl
Revision, Esbjerg
Tlf: 30 93 46 81
mgrosboel@deloitte.dk

Bo Damgaard Hansen
Revisor, Odense
Tlf.: 51 40 79 55
bodhansen@deloitte.dk

Casper Moll
Revisor, Odense
Tlf.: 30 93 51 46
cmoll@deloitte.dk

Jacob Tækker Nørgaard
Revisor, Aarhus
Tlf.: 28 30 62 53
jnoergaard@deloitte.dk

Jakob Olesen
Revision, Aalborg
Tlf: 30 93 56 74
jaolesen@deloitte.dk

Jacob Nørmark
Revision, Aarhus
Tlf: 30 35 16 99
jnoermark@deloitte.dk

Allan T. Pedersen
Revision, Kolding
Tlf: 30 93 41 89
alpedersen@deloitte.dk

Nicolaj Haarup
Revision, Silkeborg
Tlf: 22 82 88 13
nhaarup@deloitte.dk

Ole Søndergaard Larsen
Revision, Kolding
Tlf.: 40 37 43 84
olarsen@deloitte.dk

Camilla Lind
Tax Global Mobility MN
Tlf.: 30 93 48 84
calind@deloitte.dk

Sami Nikolai El-Galaly
Revisor, Aalborg
Tlf.: 26 18 72 87
selgalaly@deloitte.dk

Marie Voldby
Sustainability
20 75 78 25
mvoldby@deloitte.dk

Deloitte.

Deloitte leverer ydelser indenfor revision, consulting, financial advisory, risikostyring, skat og dertil knyttede ydelser til både offentlige og private kunder i en lang række brancher. Deloitte betjener fire ud af fem virksomheder på listen over verdens største selskaber, Fortune Global 500®, gennem et globalt forbundet netværk af medlemsfirmaer i over 150 lande, der leverer kompetencer og viden i verdensklasse og service af høj kvalitet til at håndtere kundernes mest komplekse forretningsmæssige udfordringer. Vil du vide mere om, hvordan Deloittes omkring 415.000 medarbejdere gør en forskel, der betyder noget, så besøg os på Facebook, LinkedIn eller Twitter.

Deloitte er en betegnelse for Deloitte Touche Tohmatsu Limited, der er et britisk selskab med begrænset ansvar (DTTL), dets netværk af medlemsfirmaer og deres tilknyttede virksomheder. DTTL og alle dets medlemsfirmaer udgør separate og uafhængige juridiske enheder. DTTL, der også betegnes Deloitte Global, leverer ikke selv ydelser til kunderne. Vi henviser til www.deloitte.com/about for en udførlig beskrivelse af DTTL og dets medlemsfirmaer.